

Tuairisc Faireachán ar tríú bliain feidhme Scéim Teanga Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí

Cúlra

I Mí Iúil 2005 d'aontaigh Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí scéim faoi Alt 11 d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003, leis an Roinn Gnóthaí Pobail Tuaithe agus Gaeltachta. Bhí an tríú bliain d'fheidhmiú na scéime sin caite ar an 30 Meitheamh 2008. Tá sé mar chuid de fheidhmeanna an Choimisinéara Teanga faoi Alt 21 d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 faireacháin a dhéanamh ar chomhlíonadh fhorálacha an Achta.

Mar chuid den chúram sin rinneadh léirmheas/iniúchadh ar fheidhmiú na scéime agus tugadh faoi na céimeanna seo a leanas:

(1) Seoladh ceistneoir chuig Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí ar an 11 Meitheamh 2008.

(2) Eagraíodh cruinniú ar an 13 Lúnasa 2008 idir Colm Ó Coisdealbha agus Laura Pathe ó Oifig an Choimisinéara Teanga agus Helen Cullen agus Liz Staunton ó Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí.

Dúradh linn go bhfuil obair na hOifige roinnte idir trí rannóg, An Rannóg Treorach a dhéanann cinneadh i leith na gcásanna, Rannóg na nAturnaetha a bhíonn ag déileáil le cásanna sna cúirteanna agus An Rannóg Riarachán a chuireann seirbhísí tacaíochta ar fáil. Ina theannta seo tá 32 Aturnaetha Stáitlonnaithe ar fud na tíre. Ina iomlán tá foireann de thart ar 194 duine fostaithe ag an Oifig.

Tuairisc

Ó tharla go bhfuil an tríú bliain feidhme sroichte ag scéim Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, tá an próiseas faireachán seo dírithe ar chruthúnas agus deimhniú a fháil ón Oifig go bhfuil na gealltanais áirithe curtha i bhfeidhm. Déanann an tuairisc seo cur síos ar an méid a bhí aontaithe sa scéim agus an faisnéis a chur an Oifig ar fáil dúinn maidir lena chur i bhfeidhm.

Is mar seo a leanas a bhí aontaithe sa scéim:

Gealltanais

“Déanfaidh an Oifig an léibhéal éilimh ar sheirbhísí trí Ghaeilge ón bpobal a thomhas ar bhonn leanúnach agus rachaidh sí i mbun gnímh chun féachaint lena chinntiú go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ar fáil chun an t-éileamh sin a shásamh.”

Dúradh linn go bhfuil prótacal Gaeilge i bhfeidhm ag an Oifig a chinntíonn i measc ábhair eile, go gcuirtear glaonna agus comhfhreagras i nGaeilge faoi bhráid an Oifigeach Gaeilge. Cinntíonn seo go mbíonn an oifig in ann tomhais réasúnta cruinn a dhéanamh

ar an leibhéal éileamh ar sheirbhísí trí Ghaeilge. Is gá a thógáil san áireamh freisin go bhfuil an teagmháil a bhíonn ag an Oifig leis an bpobal i gcoitinne teoranta go maith.

Gealltanais

“Éascóidh an Oifig, tríd an bpróiseas Comhpháirtíochta, cothabháil fho-ghrúpa Gaeilge a mbeidh daoine saorálacha ón bhfoireann mar chomhaltaí de. Beidh ról ag an bhfo-ghrúpa sin i gcomhordú chur chun cinn na teanga san áit oibre go ginearálta, trí ghníomhaíochtaí sóisialta agus eile. Déanfar an obair seo in éineacht leis an Oifigeach Gaeilge”

Cuireadh ar an eolas muid go bhfuil foghrúpa Gaeilge an Choiste Chomhpháirtíochta gníomhach agus go bhfeidhmíonn siad le ócáidí sóisialta a reáchtáil don fhoireann ar nós maidineacha caife srl. Eagraítear iad seo ar bhonn rialta.

Gealltanais - An t-Oifigeach Gaeilge

“Tá cinneadh déanta ag an Oifig fócas ar fheabhsú leibhéal na seirbhíse a sholáthraítear trí Ghaeilge a sholáthar trí phost Oifigeach Gaeilge a bhunú. Beidh ról lárnach idirchaidrimh ag an oifigeach agus gníomhóidh sé nó sí mar phointe tagartha maidir le hobair go léir na hOifige a bhaineann leis an nGaeilge.

Cuirfidh an tOifigeach Gaeilge tacaíocht agus cúnamh ar fáil i ndáil le gnáthchomhfheagras a aistriú agus gnéithe áirithe de dhoiciméadacht dhlíthiúil a thagann chun cinn san Oifig ó am go ham.

Tabharfaidh an tOifigeach Gaeilge comhairle freisin nuair a bheidh gá le hábhar Gaeilge a chur amach lena aistriú go gairmiúil.

Tiocfaidh an tOifigeach Gaeilge le chéile le Ceannasaithe na Rannán san Oifig maidir le riachtanais oiliúna don fhoireann a aithneofar ó am go ham

Comhordóidh an tOifigeach Gaeilge soláthar faisnéise agus acmhainní a bhaineann le Gaeilge trí dheilbhín ar bhunachar sonraí Theicneolaíocht Faisnéise na hOifige, in éineacht leis an Aonad Teicneolaíochta Faisnéise, agus trí sheirbhís leabharlainne na hOifige, agus trí theagmháil phearsanta.

Cuirfidh an tOifigeach Gaeilge cúnamh agus pointe tagartha ar fáil don fhoireann go léir a ghlacann glaonna gutháin nó a bheidh ag déileáil le comhfheagras scríofa eile nó le comhfheagras leictreonach trí Ghaeilge.”

Ainmníodh Oifigeach Gaeilge ag an tráth gur tugadh an scéim isteach agus tá a cuid dualgais sonraithe sa phrótocal Gaeilge. Feidhmíonn an t-Oifigeach mar phointe teagmhála do fhiosraithe Gaeilge agus cuireann sí aistriúchán ar fáil maidir le ábhar nach mbíonn ró-chasta. Tugadh le fios dúinn gur aistrigh an t-Oifigeach Gaeilge 20 litir ó thús na scéime mar aon le freagra a chur ar fáil ina leith. Rinneadh 38 iarratas ar aistriúchán agus lorgaíodh aistriúchán gairmiúil i 10 gcás. Dúradh linn freisin go dtuairiscíonn an t-Oifigeach Gaeilge chuig an mbainistíocht go rialta agus d’iarr muid cóip den tuairisc is déanaí a chur ar fáil dúinn.

Gealltanais

“Spreagfaidh an Oifig an fhoireann chun freastal ar chúrsaí oiliúna Gaeilge i rith laethanta oibre chun a scileanna teanga a fheabhsú

Cuirfear oiliúint ar fáil d’oibríteoirí lasc-chláir agus d’fháilteoirí chun a chinntiú go ndéileálfar le cumarsáid trí Ghaeilge ar shlí a bheidh pras agus sásúil”

Cuireadh ar an eolas muid gur fhreastal 33 ball foirne ar chúrsaí oiliúna ó thús na scéime. Cuireadh na cúrsaí seo ar fáil ag leibhéal éagsúla agus thug beirt aturnaetha faoin Teastas i nGaeilge Dhlíthiúil. Tugadh le fios dúinn freisin nár eagraíodh aon chúrsa faoi leith don fhoireann lasc-chláir agus fáilteoirí. Is foireann buan de chuid na hOifige a bhíonn i mbun na gcúramaí seo. Mheabhraigh muid den Oifig go raibh an gealltanais tugtha sa scéim agus go mba chóir é a chur i bhfeidhm. Gealladh dúinn go ndéanfaí sin.

Gealltanais

“Bunóidh Aonad Teicneolaíochta Faisnéise na hOifige seoladh ríomhphoist le haghaidh fiosrúcháin trí Ghaeilge. Cinnteoidh an Oifig go ndéileálfar leis na fiosrúcháin sin i slí a bheidh chomh cuimsitheach céanna agus a dhéantar le fiosrúcháin trí Bhéarla.

Bunóidh Aonad Teicneolaíochta Faisnéise na hOifige, in éineacht leis an Oifigeach Gaeilge, bunachar sonraí lárnach d’acmhainní Gaeilge na hOifige.”

Bunaíodh an seoladh ríomhphoist, Gaeilge@dppireland.ie agus tá fáil ar leathanach na dteagmhálacha ar leagan Gaeilge den tsuímh.

Maidir leis an mbunachar sonraí lárnach dúradh linn go bhfuil sé seo bunaithe. Tar éis an cás a fhiosrú ba léir go raibh eilimintí áirithe a bhí geallta go sonracha sa scéim nach raibh fós ar gcóras. Bhain siad seo le liosta d’abhcóide le Gaeilge agus gluais théarmaí dlí agus dúradh linn go gcuirfí iad seo ar fáil iad go luath.

Gealltanais

Cuirfidh An Leabharlann eolaire ar fáil maidir leis an ábhar acmhainne atá le fáil trí Ghaeilge agus déanfar sin a lánpháirtíú lena Bhunachair Sonraí Teicneolaíochta Faisnéise.

Cuireadh ar an eolas muid go bhfuil cnuasach suntasach d’ábhar acmhainne trí Ghaeilge ar fáil sa leabharlann. Tugadh le tuiscint dúinn gur féidir teacht ar an ábhar acmhainne seo uile tríd an chóras bainistithe faisnéise leictreonach iLink. Feidhmíonn sé seo mar eolaire faoi mar a bhí geallta sa scéim.

Gealltanais

"Lorgóidh Aonad Acmhainní Daonna na hOifige saorálaithe chun seirbhísí Gaeilge a sholáthar in aonaid den Oifig ina bhféadfadh gá a bheith ann seirbhísí a sholáthar trí mheán na Gaeilge. Aithneofar an fhoireann sin trína liostú ar an mbunachar sonraí Teicneolaíochta Faisnéise Gaeilge.

Déanfaidh Aonad Acmhainní Daonna na hOifige athbhreithniú leanúnach ar an líon foirne atá líofa sa Ghaeilge agus déanfaidh sé iarracht foireann a earcú a mbeidh sé d'inniúlacht acu oibriú trí Ghaeilge agus trí Bhéarla."

Tugadh le fios dúinn go ndearna an tAonad Acmhainní Daonna daoine a lorg a bheadh sásta seirbhís a chur ar fáil i nGaeilge go deonach. Tá idir 10 ball foirne ainmnithe ar an mbunachar sonraí agus iad scaipthe idir na rannóga éagsúla.

Cé gur déanadh suirbhé i mí na Nollag 2004 maidir le inniúlacht sa Ghaeilge níor tharla a leithéid ó shin. Dúradh linn go bhfuil i gceist suirbhé eile a reáchtáil mar chuid den dara scéim. Chuir muid an Oifig ar an eolas gur mheas muid nár tháinig an cur chuige seo leis an ngealltanais a bhí tugtha sé sin, athbhreithniú leanúnach a bheith ar siúl. Glacadh leis an bpointe seo agus gealladh dúinn go ndéanfaí é a phlé leis an Aonad Acmhainní Daonna. Déanadh roinnt plé freisin ar bhealaí go bhféadfaí cumas na Gaeilge a mheas mar chuid den phróiseas earcaíochta/ionduchtú.

Gealltanais - Monatóireacht

Déanfaidh an tOifigeach Gaeilge, in éineacht leis an gCeannasaí Riaracháin, athbhreithniú ar oibriú éifeachtach na scéime agus tuarascáil mar atá thuasluaite a chur faoi bhráid na bainistíochta gach sé mhí (An Tuarascáil Gaeilge).

Mar thoradh ar athbhreithniú ar oibriú na scéime i mí Bealtaine 2007 déanadh roinnt athraithe ar an gcóras monatóireachta tráth ar socraíodh go mbeadh an fhreagracht seo fágtha faoin Aonad Forbartha agus Cumarsáide. Measadh go gcuideodh sé seo le fócas agus comhordú níos fearr a thabhairt don scéim. 'Sé tuairim na hOifige go bhfuil an cur chuige seo ag feidhmiú go maith le teagmháil leanúnach leis an Oifigeach Gaeilge. Cé gur athrú é seo ar an méid a bhí aontaithe sa scéim ní féidir a rá gur lagú é ar bhealach ar bith.

Faisnéis Bhreise

I gcumarsáid a cuireadh chugainn tar éis an chruinnithe cuireadh sliocht ar fáil dúinn as an tuairisc an chruinnithe chomhpháirtíochta dheiridh ag léiriú an plé maidir le cúrsaí Gaeilge na hOifige agus feidhmiú an Acht Teanga. Tuairiscíodh dúinn chomh maith go bhfuil an bunachar sonraí tugtha suas chun dáta agus é ag teacht le riachtanais na scéime. Deimhníodh arís go mbeifear ag díriú ar chúrsa oiliúna a chur ar fáil don fhoireann lasc-chláir agus fáiltithe.

Conclúid

Is léir ón méid eolais a cuireadh ar fáil dúinn go bhfuil obair mhaith agus leanúnach ar siúl ag Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí maidir le feidhmiú an scéim teanga. Is gá aitheantas a thabhairt den phrótacal Gaeilge atá a fheidhmiú san Oifig mar aon le ról an Oifigigh Gaeilge. Is beag gealltanais nach bhfuil curtha i bhfeidhm ag an Oifig agus iad siúd nach bhfuil feidhmithe go hiomlán tugadh gealltanais go ndéanfaí amhlaidh taobh istigh d'achar gearr ama. Tá chuile chosúlacht air go bhfuil ról gníomhach monatóireachta agus feidhmiúcháin idir lámha ag an Aonad Forbartha agus Cumarsáide maidir le feidhmiú na scéime.

Moltaí

- (1) Oiliúint a chur ar fáil don fhoireann lasc-chláir agus fháiltithe faoi mar a bhí aontaithe sa scéim
- (2) Córas a bhunú lena chinntiú go mbeidh an tAonad Acmhainní Daonna ag déanamh athbhreithniú rialta ar riachtanais teanga na hOifige.